

**Tractatvs De Præventionē Ivdiciali [!], Sev De
Contentione Ivrisdictionvm**

Tonduti, Pierre François de

Lvgdvni, M.DC.LXXIII.

Capvt V. De Præuentione causarum inter Auditorem Cameræ, &
Collaterales Curiaë Capitolinæ Vrbis, necnon respectu Executorum in
litteris Apostolicis deputatorum, aliorúmque Iudicum in cognitione ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98370](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98370)

ad dictum dicatur ad limitandam obligationem, an vero ad differendam solutionem. Sed hoc melius explicat Gratian. *discept. forens. cap. 207. num. 15.* ubi dicit quod licet regulariter tempus non censetur appositum gratia limitandæ obligationis, l. si mandauit Titij. §. penult. ff. mandat. Bartol. in *lenni qui ita* §. §. qui ita. ff. de verb. obligat. tamen quando ex parte eius cui facta est promissio, aliquid debet adimpleri, tunc illo non adimplente intra tempus finitur obligatio ad illud tempus limitata: & dat exemplum in eo qui tenetur reuendere intra certum tempus, cui si non fiat obligatio pretij intra tempus præfixum expirat obligatio reuendendi. Idem repetit c. 307. n. 28. & 29. Plura de hac materia tradit Mantica. de *facit. comment. lib. 1. c. 40. n. 45.* Gabriel. *conf. 65. vol. 2.* Et regula generalis est, vt tempus censetur adiectum gratia limitandæ obligationis, quando adiectum est fauore creditoris: vt ultra præcitatos probat Tiracq. de *retr. comment. §. 1. gloss. 2. n. 43.*

CAPVT V.

ARGVMENTVM.

De Præuentione causarum inter Auditorem Camerae, & Collaterales Curiae Capitoline Vrbis, necnon respectu Executorum in litteris Apostolicis deputatorum, aliorumque Iudicum in cognitione obligationum Cameralium cum eo concurrentium. Et quibus in casibus eius iurisdicatio sit cumulatiua, vel priuatiua. Quomodo concipiendum sit memoriale Sanctissimi ad effectum præiudicandi præuentioni alterius Iudicis.

S V M M A R I V M.

- 1 Auditor Camerae est Index omnium obligationum Cameralium priuatiue, quoad alios iudices.
- 2 Rota procedit ad executionem obligationis Cameralis, si in eius commissione adsit clausula, Cum facultatibus Auditoris Camerae.
- 3 Auditor Camerae, procedit in omnibus causis in quibus laxatum fuit mandatum executionis, etiam in aliis tribunalibus.
- 4 Item procedit executione vigore litterarum Apostolicarum, quauis executio ipsi demandata non fuerit per litteras.
- 5 Quando in commissione alicui data, non fuit facta mentio obligationis Cameralis, Auditor Camerae habet iurisdictionem priuatiuam, & potest causam ad libitum sibi reassumere.
- 6 Qua sunt Auditoris Camerae facultates. Reuissuæ.
- 7 Senator Vrbis Roma quam habeat authoritatem, & quam eius Locum tenentes.
- 8 Quando obligatio facta est in foro Capitolino, Auditor Camerae non habet cognitionem priuatiuam, ideo locus est præuentioni.
- 9 Quando Auditor Camerae, causas ab aliis iudicibus euocat, & sibi reassumit, hoc non facit ex ordinaria potestate, sed dumtaxat vigore suarum facultatum.
- 10 Auditor Camerae non potest euocare & sibi reassumere causas, in foro Capitolino præuenias.
- 11 Quando iudex non sibi reassumit causam virtute ordinariæ, debet precedere cognitio causæ.

12 Per memoriale Sanctissimi, non auferitur causa à iudice qui præuenit, nisi in eo adsit specialis clausula euocationis.

PENDENTE quadam causa coram secundo Collaterali in Curia Capitolina Vrbis, ad quam Auditor Camerae causam remiserat, per moderationem suæ inhibitionis: Prætendebat Auditor Camerae, in vim cuiusdam memorialis, Sanctiss. D.N.P. in causâ procedere, exclusio iudice illo collaterali qui causam præuenerat. Dubitatum fuit vtrum hæc Collateralis præuentione obstarat Auditori Camerae, stante memoriali prædicto. Et decidum fuit præuentionem factam in tribunali Iudicis Capitolini, præualere debere, ad exclusionem tribunalis Auditoris Camerae, & processuras in hoc tribunali factas, nullas & inuálidas esse declarandas.

Supponendum est, Auditoris Camerae in Vrbe facultates esse amplissimas. Et enim omnium obligationum Cameralium executor, priuatiue quoad omnes alios Iudices, Rota apud Zachiam, *dec. 56. num. 9.* quæ est coram Penia, in *Romana Palatii Cam-pistore. 16. Decembris. 1588.* Et hoc habetur expresse in facultatibus ipsius, vt dicitur apud eundem Zach. *dec. 75. n. 1.* Si tamen commissio data in Rota contineat clausulam, cum facultatibus Auditoris Camerae, poterit etiam Rota procedere ad executionem talis obligationis, vt in *dec. 1. num. 20.* coram Coccin. post tract. Zach. de *oblig. Camer.* Et non solum procedit Auditor Camerae ad executionem omnium obligationum Cameralium, sed etiam omnium aliarum, in quibus, etiam absque obligatione Camerali executiue procedi partes consenserunt, suscipiendo mandatum executionis, & quarum vigore datur executio ob relaxationem mandatorum factam in aliis tribunalibus. Bur. *dec. 537. n. 5. in fine.* Immo etiam, ex suis facultatibus procedit cumulatiue, ad executionem litterarum Apostolicarum, quauis ipse non sit deputatus illarum executor in dictis litteris, vt per Addent. ad Burat. *dec. 909. n. 6.* Et quod plus est, quando causa committitur contra aliquem, qui est obligatus in forma Camerae, potest nihilominus in eâ procedere vigore suarum facultatum, nisi tamen in commissione facta esset mentio obligationis Cameralis, hoc enim casu, ligata essent manus ipsius per huiusmodi commissionem. Rota coram Manzanedo apud Zach. *dec. 187. num. 2. & sequentib.* Sed si in illâ commissione, nulla facta sit mentio obligationis Cameralis, ipse Auditor Camerae remanet Index priuatiue, & vti talis, causam non obstante præuentione sibi reassumere potest, Marchesan. de *commiss. appell. ab oblig. Camer. p. 1. §. 1. n. 12. pag. 693.* cum declarationibus per eum adductis quas hic non repetimus. Verum quia hæc omnia dependent ex facultatibus ipsi per summum Pontificem concessis, vel concedendis, ideo ad eas in omnibus, & ad stylum Curie Romanæ dum opus fuerit, recurrendum erit. Hæc pauca pro quæstionis & materię nostræ declarationis, attigisse sufficiat. Reliqua videri poterit apud Vestr. in *praxi lib. 2. c. 4.*

Secundo, notandum est, quod in Vrbe adest magistratus, qui Senator Vrbis nuncupatur, seu Prætor Vrbanus, qui in cliuo Capitolino residet, & Romanis ciuibus ordinaria authoritate ius dicit: & hic, tres habet substitutos, quorum duo, qui priuatis præsunt iudiciis, Collaterales vocantur, tertius est Latrunculator, vt notat Vestr. in *praxi lib. 2. cap. 15. num. 1. & 2.*

Tertio supponendum est, quod quando obligatio facta

facta fuit in foro isto Capitolino, Index Camerae, non est Index priuatus, sed locus est praeventioni inter forum ipsius & forum Capitolinum, vt not. Marchesani. *De commiss. dicta pag. 693. num. 16. sub tit. de oblig. Camer.*

9 His sic constitutis, proposita superius resolutio, probatur, quia licet regulariter Auditori Camerae facultas competat, causas Camerales, seu executiuas priuatiue indicandi, & reassumendi ab aliis Iudicibus, hoc tamen non facit ex propria autoritate, sed ex tributa sibi per summum Pontificem potestates, vt
10 dicit Marchesani. *loco citato, num. 17.* Et propterea cum ista facultas causas ab aliis tribunalibus praeventas reassumendi, non habeat locum in foro Capitolino, in quo priuatiua Auditoris Camerae iurisdicatio cessat, & locus est iurisdictioni praeventiuae, seu cumulatiuae, sequitur processuras per Auditorem Camerae, eiusve locumtenentes factas.
11 esse nullas. † Non enim poterat causam sibi reassumere, seu verius euocare, & in omnem euentum hoc fieri non poterat, nisi praecedente cause cognitione, per l. *ubi coeptum, ff. de Iudic.* & notata per Felin. in cap. *ex tenore, num. 19. de rescript. in versic. Extra dictas causas.*

12 Neque obstat memoriale Sanctissimi, quia in eo nullum erat speciale decretum quod haberet vim euocationis causae, aut specialis commissionis datae Auditori Camerae, sed simpliciter illi directum erat, & consequenter continebat purum rescriptum iuris, & secundum leges interpretandum, ex Menoch. lib. 2. *presumpt. 10. num. 7. & 8.* Vnde cum de iure causa in praedictum tribunalis praeventientis nempe Capitolini, non posset per Auditorem Camerae nisi priuatiua causa cognitione legitima euocari, immo in casibus in quibus locus non est praeventioni, nullum super illo memoriali fieri potuisset fundamentum, bene decusum fuit, causam coram Collaterali qui praueuerat, esse tractandam, in Romana pecuniaria coram Pirouano die 5. May 1610. de qua Marchesani. *loco citato.* Et inseritur post consil. Farinacii de off. 287.

C A P V T V I.

A R G V M E N T V M.

De Vices-gerente Auditoris Camerae in partibus citramontanis, autoritate Apostolica constituto, quam iurisdictionem habeat aduersus Iudices, (seu vocant) Relatores mercatorum iuxta formam statuti Auenionensis deputatos, quibus datur facultas procedendi in causis mercantilibus non obstante quacunque praeventione alterius Iudicis. Vtrum Vices-gerens possit illis facere inhibitiones de procedendo in causa coram ipso praeventa, cum sit deputatus ad Vniuersitatem causarum, & Index ordinarius exemptorum. Quid obseruare debeat in decernendis inhibitionibus, & excommunicatione contra turbantes eius iurisdictionem, & plura de autoritate ipsius Vices-gerentis.

Sailegerij de Praeu. Iudic. Pars I.

- 1 Index non potest non subditum excommunicare extra territorium sua iurisdictionis.
- 2 Statutum mandans procedi, non obstante quacunque praeventione, debet obseruari, sed vide inferius.
- 3 Communax non opponit de praeventione.
- 4 Si reus non fuerit communax, potest Index pro suo interesse ex officio iuri suam praeventionem.
- 5 Vices-gerens procedere potest autoritate Apostolica contra quoscunque suam iurisdictionem turbare volentes quacunque fulgeant dignitate.
- 6 Vices-gerens Auenionis non habet iurisdictionem territorio limitatam, sed illam exercere potest contra quascunque personas de mundo.
- 7 Vices-gerens a Papa deputatus maiorem habet potestatem quam deputatus ab inferiore.
- 8 Statutum Auenionense mandans per certos indices procedi non obstante quacunque praeventione, non afficit indices Ecclesiasticos, nec per consequens Vices-gerentem Auditoris Camerae.
- 9 Vices-gerens Auditoris Camerae, in his partibus citramontanis constitutus, accedit potius ad Iudicem ordinarium quam ad legatum.
- 10 Vices-gerens Auenionensis est deputatus ad causas vniuersitatem.
- 11 Iurisdicatio Vices-gerentis Auenionensis ante Concordata extendebatur per Galliam, etiam vsque ad ciuitatem Parisensem. Cum sit Index ordinarius exemptorum & omnium obligationum Cameralium, & monitoria in forma malefactorum decernat, & n. 12.
- 13 Index Ecclesiasticus antequam decernat inhibitiones aduersus Iudicem laicum sub praetextu causae per ipsum praeventa debet causa cognitionem adhibere.
- 14 Si tamen Index Ecclesiasticus hac in re procedat ex officio, non tenetur in decernenda huiusmodi inhibitione citare partem.
- 15 Index secularis, aduersus quem Index Ecclesiasticus decernit inhibitiones de ipsum turbando, in causa cuius cognitio ad ipsum spectat, non debet in decernenda inhibitione citari.
- 16 Si Iudici Ecclesiastico saltem summarie non conficit de fundamento inhibitionum, quae sunt Iudici laico, potest ab eius inhibitionibus vi non canonice laxatis appellari.
- 17 Index secularis, incurrit periculum excommunicationis si ad ulteriora procedat in causa post inhibitionem Iudicis Ecclesiastici.
- 18 Si Index secularis sciat causam esse praeventam in tribumali Iudicis Ecclesiastici, debet abque aliqua inhibitione super sedere.

VICES-GERENS Auenionensis coram quo lis pendeat, concessit inhibitiones aduersus quosdam Iudices, (quos alij vocant Relatores) mercatorum, ne ipsum turbarent in cognitione dictae causae, in eius tribunali praeventae; idque etiam sub pena excommunicationis. Quaesitum fuit, vtrum huiusmodi inhibicio de iure sullineri posset, & vtrum comminatio, & forsitan declaratio excommunicationis esset valida, & fortiri deberet effectum.

Dubium faciebat, quia Iudices isti, seu Relatores inhibiti, erant extra territorium excommunicantis, & per consequens, non subditi: ergo Iudices isti mercatorum non tenebantur istis inhibitionibus obtemperare: quia Iudici extra territorium praecipienti, impune non paretur, l. *extra territorium, ff. de Iuris.*